

Olivera Gavrić Pavić

TRADICIONALNO – MODERNO, Izložba slikarsko-grafičke
sekcije ULUPUDS-a

Etnografski muzej, 8 - 21. april 2008.

U našoj novijoj likovnoj praksi dugo se gotovo niko nije bavio pojmovima tradicionalno i moderno. Ove reči su nekako postale same po sebi starovremenske, odnosno dopiru iz onog vremena kada se likovna umetnost povezivala sa estetikom. Neobično je i za svaku pohvalu da slikarsko-grafička sekcija ULUPUDS-a započinje ovaj serijal izložbi i da nas, ovog puta, likovni umetnici iz oblasti primenjenih umetnosti pozivaju na preispitivanje estetskih likovnih vrednosti i na stvaranje veze sa tradicijom. U aspektu današnje likovne prakse ovo je retki, pozitivni presedan. Razmišljanje o temi ove izložbe započeto je izlaskom knjige Mire Stopić „Etno-selo, kulturna vrednost Srbije“, kao i sećanjem Radeta Markovića na izložbu „Simboli u modernoj beogradskoj umetnosti“ koja je održana u Narodnom muzeju 1983. godine.

Ako razmotrimo latinsku reč tradicija kao predanje, usmeno predanje sa kolena na koleno: običaja, verovanja i umotvorina, i francuski izraz moderno: savremeno, po modi, najnovijeg kroja ili postanja, naći ćemo više pravaca kojima se može istražiti ova tema. Pre svega, može se poći od sadržinskog aspekta u kojem će se istraživati domaće kulturno nasleđe: od Lepenskog Vira, Vinče i Dupljajskih kolica, preko naših karakterističnih stećaka, freskopisa, arheoloških lokaliteta sa mozaicima, manuskripata, sačuvanih i spaljenih;

od Miroslavljevog Jevanđelja do kamene plastike Lazarice, Ljubostinje i Kalenića. Može se putovati kroz vreme i srpsku kulturnu tradiciju sve do baroka i moderne, dopirući do skorije tradicije koja se ogleda u delima Petra Lubarde, Matije Vukovića, Aleksandra Tomaševića, Miće Popovića, kao i do ostvarenja iz oblasti primenjenih umetnosti. Logično je krenuti sa domaćeg terena, ali za neke autore tradicionalno se može proširiti na svetsko kulturno nasleđe, nasleđe od kojeg smo i mi satkani, i u kojem smo takođe rasli. Zar nije naš Stounhendž, Partenon ili Sveta Sofija carigradska? Neko će možda više voleti Daleki Istok ili umetnost Afrike i Okeanije. Svi su putevi slobodni, ali u temeljnom pristupu temi tradicionalno-moderno ne moramo se obavezno držati sadržinskog istraživanja. Pošto smo naveli da tradicija podrazumeva i prenošenje umotvorina, odnosno veština sa kolena na koleno, onda svakako možemo uzeti samu tehniku crteža ugljenom kao veoma staru tradiciju. Izrada savremenog mozaika nije se u tehnološkom postupku mnogo izmenila od antike do danas. Isto je i sa freskom, štafelajnim slikarstvom i svim tradicionalnim slikarskim tehnikama. Takođe tu su i klasične grafičke tehnike koje se izučavaju na našim Akademijama, a danas su sve ređe u izložbenim prostorima. Autori na ovoj izložbi imaju zadatak da u nekom vidu naprave spoj tradicionalnog i modernog. Moguće je i kroz elektronske medije i fotografiju dati odgovor na ovu temu, ali je svakako potrebno promišljati o ovim pojmovima i postavljati lične odrednice istih. Umetnici su uopšte nosioci i jednog i drugog. Umetnost kao polje ljudske delatnosti je samo po sebi iskonski staro, tradicionalno, dok je dato, konkretno delo uvek novo i neponovljivo. Razmišljajući o svemu što smo naveli udubimo se u sve naše tradicije (lične, regionalne i svetske) da bismo kreirali aktuelni odgovor, koji će možda u toku vremena postati još jedna tradicija.